

משחק הזיכרון

לחג הפורים

הנחיות למכין הפעילות

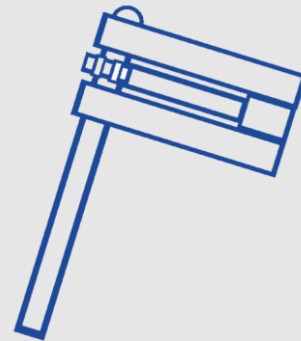
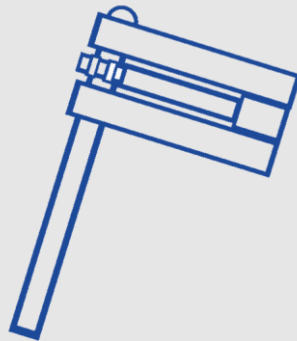
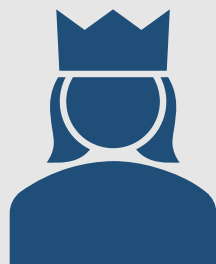
- ✓ יש להדפיס ולגזור את הכרטיסים לפני.
- ✓ יש להדפיס את דף השאלות/ המשימות למנחה.
- ✓ יש להכין את המנחה לכך שאחרי כל פעם שמתגלה זוג כרטיסים, עליו להקריא שאלה או משימה לפי בחירתו.

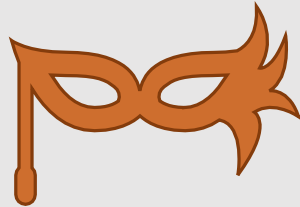

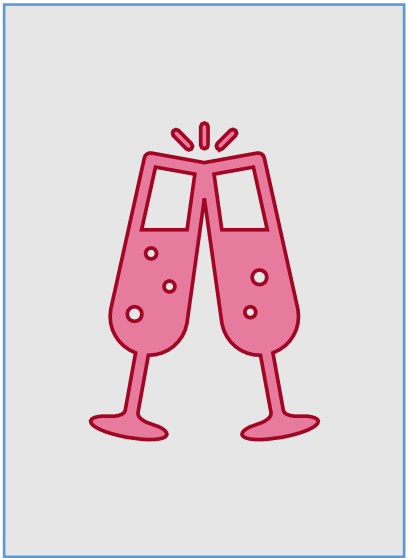
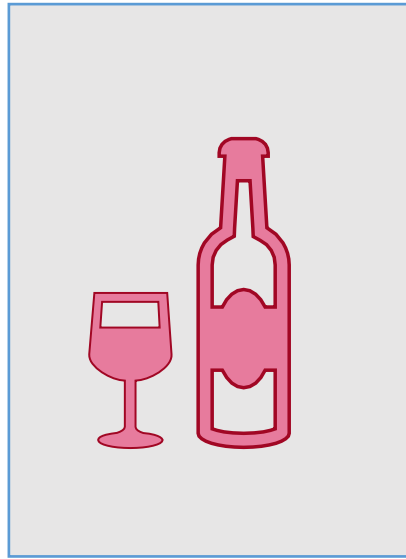
הוראות:

- לפניכם פרושים קלפים המחביאים מאחוריהם אלמנטים מחג הפורים.
- עליכם להתחלק לשתי קבוצות.
- כל קבוצה חושפת בתורה קלף ומנסה למצוא את הקלף התואם לקלף הראשון שנחשף.
- אם הקבוצה הצליחה לגלות זוג תואם של קלפים יפנה מנחה המשחק לקבוצה בשאלה/ משימה. במידה ועניתם נכון על השאלה/השלמתם את המשימה תקבלו נקודה. במידה ועניתם תשובה שגויה, לא תקבלו נקודות.

הקבוצה המנצחת היא הקבוצה עם מספר הנקודות הגבוה ביותר.

בן שאול לאנחה

4. מדוע הורה המלך אחשוורוש להרכיב את מרדכי בכל הממלכה על סוס "בלבוש מלכות ועטרת זהב"?

1. הוא מינה את מרדכי להיות יורש העצר.
2. מרדכי התחפש להמן והמלך לא שם לב.
3. **מרדכי הציל את חיי המלך מהתנקשות.**
4. כך יעץ המן אוהבו של מרדכי.

הסבר

בתחילת המגילה מסופר שמרדכי שמע על מזימה להתנקש במלך, ובזכותו המלך ניצל. מעשהו של מרדכי נרשם בארכיון המלך. בהמשך מסופר על שנאת המן למרדכי לאחר שסירב להשתחוות לו ולכן ביקש לנקום בו ולהשמיד כל העם היהודי. באותו לילה בו המן בא לבקש מהמלך אישור לתלות את מרדכי, המלך החליט שברצונו לגמול למרדכי טובה על הצלתו. כשהמן הגיע, המלך שאל אותו: "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו?". המן, שחשב שהכוונה אליו, ייעץ להוביל אותו ברחוב בתהלוכה מכובדת ובגדי מלכות. אז ציווה המלך את המן להוביל את מרדכי – האדם השנוא עליו ביותר – רכוב על סוס ולכבדו ברחובות העיר בפני כל העם.

5. אילו מהנשים הבאות מופיעות במגילה?

1. אסתר
2. ושתי
3. זרש
4. **כל התשובות נכונות**

הסבר

סיפור המגילה נפתח בתיאור המשתה הגדול שעשה המלך אחשוורוש, ובו המלכה ושתי סירבה להופיע לפני המלך ואורחיו. המלך הדיח את ושתי, ויש אומרים: הוציא אותה להורג, וחפץ לו מלכה חדשה. אסתר נבחרה להיות המלכה מכל נשות הממלכה. זרש הייתה אשתו של המן.

1. הרבה ממצוות ומנהגי פורים מבטאים את השמחה – מפחיתים בעבודות, מחלקים משלוחי מנות לחברים ועניים ועורכים סעודות חגיגיות הכוללות שתיית יין ומשקאות. על מה השמחה הגדולה?

1. זכר למשתה שערך אחשוורוש
2. זכר לחנוכת בית המקדש באותו יום
3. **זכר להצלת העם והכרעת אויביו**
4. מותר רק יום אחד בשנה להיות שמח

הסבר

חג הפורים הוא חג של שמחה על הצלת העם בממלכתו של אחשוורוש מהשמדה, שיזם המן. השמחה באה לידי ביטוי במיעוט בעבודות היום יום ובסעודות החג החגיגיות.

2. מה קדם למה – אירועי חנוכה או סיפור פורים?

1. חנוכה קדם לפורים ב-324 שנים
2. הם התרחשו באותה התקופה בישראל ובפרס
3. **פורים קדם לחנוכה בכמה מאות שנים**
4. פורים קדם לחנוכה ב-2328 שנה

הסבר

סיפור המגילה מתרחש בממלכת פרס, בימיו של אחשוורוש, לאחר חורבן בית המקדש הראשון (סביב המאה ה-5 לפנה"ס), סיפור החנוכה מתרחש כ-200 שנה אח"כ (במאה ה-2 לפנה"ס), בתקופת השלטון היווני – הלניסטי בימי בית שני.

3. מה יעצה זרש, אשתו של המן, לבעלה כשסיפר לה על כעסו שמרדכי מסרב להשתחוות לו?

1. לקחת נשימה עמוקה ולהירגע.
2. **להכין עץ ולבקש מהמלך לתלות עליו את מרדכי.**
3. לעשות עם מרדכי סולחה.
4. לתבוע את מרדכי כדין בבית משפט.

הסבר

זרש יועצת להמן להרוג את מרדכי על ידי תלייה על עץ. בהמשך המגילה, שבה הרבה מוטיבים של מהפך, המן נתלה על ידי המלך על אותו עץ שהכין לתליית מרדכי.

בן שאלות למנחה-המשך

6. שושן הבירה בה התרחש סיפור המגילה הייתה בממלכת פרס. מה שם המדינה שנמצאת על שטחה של פרס?

1. עיראק
2. איראן
3. אזרבייג'ן
4. ארמניה

הסבר

לאזור הגאוגרפי בו נמצאת היום המדינה "איראן" היסטוריה בת אלפי שנים. האימפריה הפרסית בה מתרחשים אירועי מגילת אסתר, הייתה המעצמה החזקה באזור במאות 4-6 לפנה"ס. השם "פרס" מציין את המחוז ממנו צמחה האימפריה העתיקה. השם "איראן" גם הוא שם שהיה נהוג בארץ זו (משמעותו "מולדת הארים" או "ארץ האצילים"), והוא נקבע כשמה הרשמי של המדינה במאה ה-20.

7. על פי חוקי המלך בפרס כל מי שנכנס אל המלך ללא הזמנתו, ואפילו אם מדובר במלכה, נידון למיתה.

מרדכי ביקש מאסתר לסכן את חייה ולהיכנס אליו למרות האיסור, על מנת שתבקש שיבטל את הגזירה. מה עשתה אסתר?

1. לא הסכימה ללכת ולסכן את חייה.
2. היא הביאה למלך יין וגבינה ואז ביקשה לדבר איתו.
3. היא נכנסה אליו לבקש שיבטל את הגזירה.
4. היא ביקשה ממרדכי שילך אל המלך בעצמו.

הסבר

אסתר המלכה גילתה אחריות ופעלה למען הצלת העם, למרות הסכנה שהיא נוטלת על עצמה.

אך אסתר הוסיפה בקשה: "לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי" - היא ביקשה שהעם כולו יתאחד ויצום ויתפלל להצלת שליחותה. שלשת ימי הצום האלה הם המקור ל"תענית אסתר" (שנמשכת יום אחד בלבד).

8. כשמרדכי מבקש מאסתר המלכה לסכן את חייה בכניסה אל המלך ללא רשות, הוא טוען: "ומי יודע אם לעת קצאת הגעת למלכות...". ("ד' יד"). מה כוונתו בטענה זו?

1. מכיוון שהגעת למלכות תשתמשי בכוחך להשפיע לטובת עמך.
2. זה העת שלך להשתלט על המלכות.
3. אין לך סכנה כי זה העת שקבעת איתו פגישה.
4. המלך רוצה שתוכיחי לו בעת שאת מלכה בעלת תעוזה.

הסבר

כשאר מרדכי מבקש מאסתר להיכנס אל המלך הוא מוסיף בדבריו: "ומי יודע אם לעת קצאת הגעת למלכות" (ד, יד). כלומר, מתוקף מעמדך ומקומך, שלא את בחרת בהם, ניתנה לך הזדמנות להושיע - וחובתך לעשות זאת. לפעמים התפקיד מוטל עלינו בעל כרחנו, לא מבחירה, אך חובתנו להיענות לאתגר העומד בפנינו, בין אם זה סיוע לאדם זר ברחוב או בין אם זה לסכן עצמו להצלת הכלל, כפי שקרה לאסתר.

9. היום שלפני פורים הוא יום צום שנקרא "תענית אסתר". מדוע מקיימים יום צום לפני יום שמח כל-כך?

1. שיהיה מקום לסעודות והממתקים
2. מתוך השקפה שיש לאזן תמיד את השמחה בעצב
3. זהו יום פטירתה של אסתר
4. זכר לתענית שצמו היהודים בימי אסתר

הסבר

צום "תענית אסתר" נותר כזכר לתענית שביקשה אסתר לקיים למען הצלחתה, כשתכנס אל המלך שלא ברשות לבקש להציל את העם היהודי. "לך כנוס את כל היהודים ... וצומו עלי" (מגילת אסתר, ד, טז)

אחרים מסבירים שביום בו נלחמו באלו שבאו להשמידם צמו למען הצלחתם במלחמה.

"נקהל היהודים בעריהם... לשלח יד במבקשי רעתם" (מגילת אסתר, ט', ב')

המגילה מתארת גם את הצום וגם את הלחימה באויב כזמן בו העם היהודי התאחד למען מטרה משותפת, ולכן תענית זו מבטאת את עניינו המרכזי של חג הפורים.

בן שאול לאמנה-המשך

10. פורים נחגג בי"ד באדר, ורק בערים שהיו מוקפות חומה מימי יהושע בן נון נחגג למחרת בט"ו באדר.

איזה מהערים הבאות בישראל קיימות ומוקפות חומה מאז תקופה זו?

1. זכרון יעקב
2. ירוחם
3. ירושלים
4. קריית שמונה

הסבר

חג הפורים נקבע לי"ד באדר, בו נחו היהודים ממלחמתם באויביהם בממלכת פרס. בשושן הבירה נלחמו היהודים יום נוסף, ולכן רק בט"ו באדר נחו ועשו אותו יום משתה ושמחה המכונה "שושן פורים".

מכאן נקבע שבכל המקומות יחוגו את פורים בי"ד אדר, ובערים מוקפות חומה (כשושן הבירה) בט"ו באדר.

11. באיזו עיר התקיימה לראשונה ה"עד-לא-ידע" - תהלוכת התחפזות בשירה וריקודים המוכרת לנו גם היום.

1. ירושלים
2. חיפה
3. תל אביב
4. צפת

הסבר

בראשית ימי היישוב היהודי בארץ ישראל התפתח מנהג תהלוכות תחפזות מושקע וחגיגי. בשנת 1912 נערכה תהלוכת מסיכות בתל אביב (אז קראו לה "קרנבל"). בשנת 1932 הוכרז על תחרות מתן שם לתהלוכה, ונבחר השם 'עדלידע'. על סמך דברי חז"ל שאדם ישתה בפורים "עד דלא ידע" (עד שלא ידע להבחין) בין ארור המן לברוך מרדכי". במשך השנים התרחב נוהג התהלוכות גם לערים נוספות, ובחלקן הוא מתקיים גם בימינו.

12. מתי קוראים את המגילה במהלך החג בבתי הכנסת?

1. בבוקר בלבד
2. בערב החג, בבוקר ובצהריים
3. רק בערב
4. בערב ובבוקר

הסבר

קריאת מגילת אסתר נקבעה על ידי חז"ל כאחת ממצוותיו של פורים. קריאת המגילה, המתארת את סיפור הצלת העם היהודי מגזירת ההשמדה בממלכת אחשורוש ואת הניצחון על אויביהם, נקראת בציבור בערב פורים בלילה ובבוקר למחרת. מטרת הקריאה היא לפרסם את נס ההצלה מגזרות המן, להודות ולשמוח על כך.

13. לאחר שניתנה ליהודים הרשות להילחם באויבים שבאו להשמידם לאחר גזירת המן, מתואר במגילת אסתר: "ונהפוך הוא... נקהלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך אחשורוש לשלוח יד במבקשי רעתם..." כיצד התנהלות היהודים בפסוק מתקשרת לערך ברוח צה"ל- טוהר הנשק?

1. הם נלחמו עם הידיים ולא עם נשקים קטלניים
2. הם לא בזזו את הרכוש של האויב
3. הם נמנעו מלפגוע במי שלא היה מעורב בלחימה נגדם
4. הם לא נלחמו בכלל

הסבר

לפי המתואר במגילה, המן פרסם צו לפיו בתאריך י"ג באדר מותר להרוג את היהודים. מרדכי ואסתר ביקשו את ביטול הצו, וכשהתברר שלא ניתן לבטל חוק מלכותי ניתן צו חדש בשם המלך המתיר ליהודים להילחם באויביהם ולקחת את רכושם כשלל ביזה. במגילה מודגש שהפגיעה בפועל הייתה רק במי שבקש לפגוע ביהודים וכי לא לקחו לעצמם את שלל המלחמה.

דף משימות למנחה

1. האוזן לפה- שלושה ממתנדבי הקבוצה צריכים לשכב על הרצפה כשהם נשענים על הזרוע. מניחים לכל אחד אוזן המן על המצח. בהישמע האות עליהם להביא את אוזן המן לפה ללא עזרת ידיים (רק במצמוצים ועוויתות פנים..). כל פעם שהאוזן נופלת אפשר להחזירה למצח. אם תוך דקה שלושת המתנדבים הצליחו- הקבוצה מקבלת נקודה. עזרים: אוזן המן או כל חטיף אחר.
2. נחש מי- על הקבוצה השנייה להחליט על אישיות (זאת יכולה להיות אישיות מהיחידה, אישיות ממגילת אסתר או אישיות מפורסמת). לכתוב אותה על פתק קטן ולהביא למנחה. על הקבוצה לנדב אדם אחד שהוא ישאל את הקבוצה השנייה שאלות על אותה האישיות במטרה לנחש מי היא. במידה והצליח לנחש ולא עלה על סך של 21 שאלות- הקבוצה שלו מקבלת נקודה. עזרים: דף קטן ועט.
3. פנטומימה- הקבוצה השנייה כותבת 15 מילים אקראיות (כדאי כאלה שקשורות לפורים) על 15 פתקיות. על הקבוצה שהמשימה היא שלה לקחת את 15 הפתקיות (בלי להסתכל) ולנדב מישהו שיודע לעשות פנטומימה. על אותו אדם לגרום לקבוצה שלו לנחש לפחות 10 מילים מתוך ה-15 תוך 3 דקות. עזרים: 15 פתקיות ועט.
4. שיר- על הקבוצה לבחור שיר שהם ממש אוהבים (זה יכול להיות שיר של החג, שיר של היחידה או סתם שיר אהוב- אבל שיהיה בעברית ומוכר) על הקבוצה לשיר את הפזמון של השיר כאשר כל אחד אומר מילה אחת מתוך השיר. אפשרות נוספת- שהקבוצה תשיר את הפזמון מהסוף להתחלה.
5. מסיכה- תדפיסו תמונות של אנשים מהיחידה, של דמויות מוכרות או סתם תציירו פרצופים. על הקבוצה לשלוח מתנדבים עם כיסוי עיניים שינסו לשים את המסיכה במקום הנכון. אם הם מצליחים יקבלו נקודה. עזרים: מסיכות (אפשר גם מסיכות רפואיות), תמונות של אנשים או ציורים וצעיף לקשירת העיניים.